מיכה חריש:

„ביקורת על סמכות הוועדה — רק מלכדת אותנו!"

בעוד שבועים, כך מבשרים אמצעי־התיקשורת, תפסוק ועדת־אבן את פסוקה בעניין פרשת־פולארד, המסעירה עדיין את ארצות־הברית יותר מאשר את ישראל. פסוקו של אותו יום היסטורי עשוי להיות הרה־גורל עבור צמרת המדינה – בעיקר „פורום השלושה" – או שיהיה סתמי למדי, ושיבעת חברי־הוועדה יימנעו מללכת עד הסוף, משיקולים שונים ומשונים.

בעיצומם של הסיכומים, שוחחתי עם אחד מהשביעיה שבכותרות, ח"כ מיכה חריש.

● מה עובר עליך בימים כשכל עיני המדינה נשואות לעברך?

ההתמודדות היא בעצם עם עצמך, עם החומר הרב. אני מרגיש שאני צריך להתעלם מכל גורם, פרט לחומר עצמו. ברור לי דבר אחד: בגלל הציפיות הסותרות, כל מה שלא נפסוק — יזכה בביקורת צולבת.

● יד על הלב: מופעלים עליך לחצים בימים אלה?

באורח ישיר? לא, באמת שלא, פרט להשפעות שונות בדרך התיקשורת. כל ניסיון ללחץ או השפעה פועל כבומרנג. ביקורת,

פרשות

כמו זו שהושמעה השבוע בתיקשורת על סמכויות הוועדה — רק מלכדת את חבריה. לולא חשבנו שיש סמכויות לוועדה, האם היינו טורחים ועובדים כל־כך הרבה?

● האם אלה הרגעים האחראיים ביותר בתולדות הקאריירה שלך?

לא. בסופו של דבר, אני עוסק כאן בביקורת על פאשלה. אני מעדיף לעסוק בדברים חיוביים. למשל, אחרי מילחמת יום־הכיפורים שלפה אותי גולדה (מאיר) מהצבא ושלחה אותי לארגן כינוס של עשרה ראשי־ממשלה. זו היתה עשייה בונה, למען שיפור מעמדה ותדמיתה של ישראל. כרגע אני עוסק בביקורת שלילית, על נפילה.

● לקחת בחשבון שכאיש פוליטי, בעל שאיפות להתקדם, אתה עלול לשלם ביוקר על חברותך בוועדה היוקרתית?

לא נכנסתי לפוליטיקה כדי לקנות חברים ולמצוא־חן בעיני אנשים. את שוכחת שהיתה לי כבר התנגשות חזיתית עם שימעון (פרס), כשדיברתי בלישכה נגד ההסכם הקואליציוני. בזמנו. רק כיום אני מבין כמה צדקתי אז. זהו אתגר קשה: קיימות סתירות בין העדויות השונות, ישנו כמובן ההיבט הפוליטי. הבעייה הקשה ביותר, הניצבת לפניי, היא הגילוח — לעמוד מדי בוקר ולהביט בראי...

(דפנה ברק)

בנימין בן־אליעזר:

„הייתי מזועזע מאוד כשעצרו את נאפסו!"

פרשת־נאפסו היא הפרשה־הביטחונית התורנית. פרשה, פרשה וגיבוריה. אחד השמות ששורבבו בעירבוביה הנוכחית הוא שמו של בנימין („פואד") בן־אליעזר. שאלתי את הח"כ מ„יחד" על טיב היכרותו עם עיזאת נאפסו, והפרשה הקרויה על שמו.

● היכן היכרת את נאפסו?

אחיו של נאפסו היה נהג שלי. נאפסו עצמו היה מ"כ אצלי, ונשלח אצלי להיות קצין. כשהתמניתי כמפקד אד"ל — בעצם אני הקמתי את היחידה המדוברת בימים אלה — הבאתי אותו להיות קצין־קישור של אחת הגזרות הרגישות ביותר.

● אילו תכונות זכורות לך מהאיש?

הוא היה מאוד מסור. אמיץ, מופנם מאוד, שקט מאוד. לא נרחף להתבלט או לבקש דברים. לא הבחנתי בשום שוני בינו לבין קצין

פרשות

יהודי. הבאתי אותו ליחידה המסויימת הזאת. כי שם בחרנו בקצינים שהיתה להם בקיאות מיבצעית, ומצד שני היה לנו חשוב שהקצין יהיה דובר־ערבית.

● מה עבר עליך, אישית, כשהתחילה הפרשה?

כשהפרשה התחילה, לא הייתי כבר באיזור, ונודע לי עליה מאחיו, ששימש עדיין בנהג שלי. המישפחה התייצבה אצלי וביקשה סיוע. אני מוכרח להודות שהייתי מזועזע נוראות.

● חלפו בך מחשבות אז, שאולי טעית בבחירת נאפסו?

לא, לא. לאו זה פשוט לא הסתדר לי בראש, שבחור שהוא בן עדה שידעה רק נאמנות, מסירות ואומץ־לב, מסוגל לדבר כזה. אל תשכחי שמדובר בערה קטנה, וכל פגיעה באחד מאנשיה — זוהי פגיעה בעדה כולה. נפגשתי עם עורך־דין צבי הדר, שייצג את נאפסו, וניסיתי לעמוד על הפרטים. שוכנעתי או שטענות השב"כ עומדות על קרקע כלשהי, ואינן מצוצות מהאצבע.

● כיצד אתה מרגיש כיום?

היחס שלי הוא רע־ערבי. מצד אחד אני מתקשה להאמין שהשב"כ שם יד על קצין צ'דקסי סתם כך. ומצד שני — הייתי מאוד רוצה שהבחור הזה ימצא עצמו חופשי בקרוב. אני מאחל ומייחל לו שיחזור כבר הביתה.

(דפנה ברק)

מישה פולק:

„התיידדתי בגטו עם קצין של הוורמאכט!"

42 שנים חלפו מאז סיום מילחמת־העולם השניה. ניצולי המחנות נפטרים לאט־לאט. נדמה כי הוצגו כבר כל הסרטים על השואה, נכתבו כל הספרים, סופרו כל הסיפורים. בעוד 10, 20 שנה כבר לא יהיה אף אחד שיזכור את השואה מתוך נסיון אישי. אבל עד אז, כנראה, בכל שנה ייצאו לאור עוד ספרים.

ספר שראה אור השבוע הוא „כן, אהבתי את דיטה", מאת מישה פולק, גם הוא ספר על תקופת השואה. אלא שהפעם זה רומאן־אהבה, שהשואה משמשת לו רק רקע. שאלתי את מישה פולק למה חיכה 42 שנים.

התחלתי לכתוב לפני יותר מ־30 שנה, אבל מהר מאוד ראיתי שאני לא יכול להמשיך. עוד לא היה בי החוסן הנפשי לעבור את זה שוב. הפסקתי לכתוב, ורק לפני כשנה אילצתי את עצמי לשבת שוב. מצאתי לעצמי המון תירוצים, שדירבנו אותי לכתוב.

● הספר שלך באמת קצת איחר. אתה מספר על רומאן־אהבה שהיה לך עם אשה בגטו ריגה, וכתר־צאה מהאהבה הזאת אתה מראה את הצדדים היפים של החיים בתוך המחנה, ואתה אף מספר על גרמנים טובים שעזרו לך, ושעם אחד מהם, קצין בוורמאכט, התיידדת.

השואה

כן, זאת גם הסיבה שהחלטתי לכתוב ולהוציא לאור את הספר הזה, למרות אלפי הספרים שכבר ראו אור על השואה. חשבתי שצריך לספר, למי שרוצים לדעת, שבתוך המחנות היינו בגופנו, אבל גם בנפשות ליבנו. והמשכנו לאהוב, לקוות ולשמוח, כי המשכנו להיות בני־אדם. וכבני־אדם יכולנו לעשות שני דברים ביחד, כמו לפחד ולאהוב, לסבול ולקוות, לכאוב ולשמוח. היה חשוב לי לספר על הצד הזה של החיים במחנה.

● אילו היית מצליח לכתוב את ספרך לפני 30 ש־נה, כאשר התחלת, האם היה זה אותו הספר?

זו שאלה מאוד קשה. אני מניח שהעובדות היו נשארות אותן העובדות. אבל יכול מאוד להיות שהייתי מפחד לכתוב דברים מסויימים, כדי שלא לפגוע באנשים שהפצעים שלהם היו אז מאוד טריים. אולי היום אני גם מבין דברים בצורה שונה. אבל אני לא יכול לענות על השאלה הזאת, בעצם. עובדה היא שהספר נכתב רק 40 שנה אחרי הדברים.

● אני מבינה ששני ילדיך הבוגרים הוסתעו מאוד כשקראו את הספר. ביצד לא דיברת עם ילדיך על השואה? מדוע?

אני לא חשבתי שצריך להכניס את השואה הביתה. אולי טעיתי. אולי צדקתי. עד היום אני לא יודע. הילדים לא התעניינו, ולכן לא סיפרתי להם. עכשיו הם יודעים הכל.

(דניאלה שמי)